

HEVES MEGYEI ISKOLÁK RÉSZVÉTELE ÉS EREDMÉNYESSÉGE A KAÁN KÁROLY ORSZÁGOS TERMÉSZET- ÉS KÖRNYEZETISMERETI VERSENYEN

KÁRÁSZ IMRE

Eszterházy Károly Főiskola Környezettudományi Tanszék

Abstract: National Competition of Natural- and Environmental Science named after Károly Kaán. Participation and results of Heves County schools

Environmental science competitions in Hungary have a system extending to every age-groups of pupils. Competitions as Károly Kaán (11 to 12 years old pupils), Ottó Herman (13 to 14 years) and Pál Kitaibel (15 to 16 years) have a tradition of several decades. Comprehensive evaluation of the results, however, has been made only a few (Andrássy et al. 1994, Andrássy 2000, Krizsán et al. 2003), while county- or region-oriented evaluations are completely missing in the related literature. This paper presents the results of Heves County schools in the Károly Kaán competition according to the results of 20 competitions. Our study extended to the popularity indices (number of schools, pupils and teachers), performance of participants in the county- and the national finals and the duration of their motivation.

Altogether 9216 pupils and 151 teachers from 35% of Heves County's schools participated in the Károly Kaán competition during twenty years. Their results were good, approximately equal to the national average.

Bevezetés

Magyarországon a környezeti versenyeknek a közoktatás valamennyi iskolai korcsoportjára kiterjedő rendszere van. Számos helyi és regionális versenyt is szerveznek, de komoly mozgósító erővel az országos versenyek rendelkeznek. Többségük helyi (civil) kezdeményezésre indult útjára és nem részesül rendszeres, automatizált állami támogatásban. Országos szinten a Kaán Károly (11-12 évesek), a Herman Ottó (13-14 évesek) és a Kitaibel Pál (15-16 évesek) versenyek több évtizedes múlttal és tapasztalattal rendelkeznek. Közös céljuk a környezeti tudatformálás, ám általuk Kárász (2010) szerint „olyan pedagógiai és társadalmi kívánalmak is megvalósulnak, mint például:

- a különböző iskolatípusokban tanuló gyermekeknek lehetőséget biztosítanak környezetük önálló megfigyelésére, a kutató módszerek önálló al-

- kalmazására, tudásuk összevetésére, egy-egy vizsgálódási feladat önálló elvégzésére, kiselőadásokban mondanivalójuk kulturált kifejtésére;
- lehetőséget adnak a korán megmutatkozó tehetségek észrevételére és segítésére;
 - a versenyek a névadóik életének és tudományos munkásságának megismertetésével, emlékének ápolásával példaképet kívánnak állítani a tanulóifjúság elé;
 - valóságos terepet biztosítva hozzájárulnak ahhoz, hogy az ország más-más tájékáról résztvevő tanulók és tanárok egymástól is tanulhassanak, tapasztalhassák és összehasonlíthassák az eredményes felkészülés módjait;
 - a versenyek erősítik és tudatosítják a tisztességes, emberséges versenyszellemet, a fair play érvényesítésének szükségességét és érvényesülésének lehetőségét;
 - a megvalósításuk során alkalmazott, változatos környezeti nevelési módszerek bemutatásával példát kívánnak mutatni a résztvevő pedagógusoknak, ily módon pedagógiai továbbképzésnek tekinthetők;
 - a versenyek hazánk nemzeti parkjainak és más természeti és kulturális értékeinek megismertetésével erősítik gyermekeink önbizalmát, büszkeségét, tudatosítják bennük, hogy az Európai Unióba hazánk mily gazdagságot, felbecsülhetetlen kincset hozott” (Krizsán et al. 2003).

A tanulmányi versenyeknek az oktatásban és nevelésben betöltött szerepét számosan vizsgálták (pl. Bacsá 2009, Fülöp 2001, Fisanick 2010), e tanulmányoknak ez nem célja. A szerző megyei versenyfelelősként kezdetektől részt vesz a Kaán Károly Országos Természet- és Környezetismereti Verseny szervezésében és lebonyolításában. Másfél évtizedig a versenybizottság tagjaként és az országos döntő zsűri elnökeként is sok tapasztalatra tett szert. E verseny húszévnnyi tapasztalata alapján arra keresi a választ, hogy Heves megye iskolái milyen eredményeket értek el, mennyire felel meg e verseny a céljaként megfogalmazottaknak.

A Kaán Károly verseny legfontosabb jellemzői

A Kaán Károly verseny alapvető célja – valamennyi környezeti versenyhez hasonlóan – a környezeti tudatformálás. A *környezeti kultúra* közvetítése, ami nem más, mint a természetben és a mesterséges környezetben lévő értékek megőrzését célzó és eredményező műveltség és magatartásforma. Elsősorban az ember ésszerű önkorlátozásán, a károsodott értékek helyreállításán, a környezet jó állapotának, értékeinek megőrzése érdekében végzett tevékenységen alapul. Ehhez azonban a megismerésen keresztül vezet csak út, mert „*csak az védhető meg, amit szeretünk és csak azt szerethetjük, amit ismerünk*”. A Kaán Károly verseny minden eleme ezt szolgálja.

A verseny ismeretanyaga: a 4., 5. és 6. évfolyam természet- és környezetismereti, biológiai és földrajzi tananyagára épül, amelyekhez a verseny keretében szervezett terepgyakorlat tapasztalatai, valamint évenként 2-2 nemzeti park természeti és kultúrtörténeti értékeinek ismerete társul. Ez utóbbiakhoz a TermészetBúvár magazinnak a szóban forgó nemzeti parkokról szóló, s a tanév során megjelenő cikkei adnak segítséget.

A verseny alapirodalma: az említett tananyagon túl a verseny névadójának, Kaán Károlynak az élete és munkássága, továbbá a TermészetBúvár magazin adott évben, megjelölt lapszámaiban megjelent – a szerkesztőség és a versenybizottság által ajánlott – írások. A felkészüléshez segítséget nyújt a versenybizottság által rendszeresen kiadott *Kaán Károly Országos Természet- és Környezetismereti Verseny* című tanári segédanyag is, amely a versenybizottság titkáránál igényelhető.

A verseny fordulói: A verseny háromfordulós. Az előkészítést és lebonyolítást a versenybizottság koordinálja

Az *iskolai háziversenyt* általában legkésőbb március 10-éig tartják meg, amelynek anyagát az iskola szaktanárai állítják össze. E munka segítésére a versenybizottság ajánlást készített, amely a megyei szervezőknél beszerezhető. Mintául és segítségül szolgálhat a tanári segédanyagban található előző évi versenyek feladatlap összeállítása is. A tanulók az I-II. versenyen 75-76 pontos, a III-XI. versenyeken 70 pontos feladatlapot, ezt követően pedig 100 pontos feladatlapot tölthettek ki. A megyei (fővárosi) versenye(ke)n 2003-ig egy-egy iskolából a korcsoportonként legjobb eredményt elért tanulók (1-1 fő) vehettek részt, azóta meghatározott pontszám elérése esetén több tanuló is képviselhet egy iskolát.

A *megyei (fővárosi) döntő* időpontja általában április harmadik péntekje. E fordulóhoz a versenybizottság egységes, titkosítva kezelt feladatlapot bocsát rendelkezésre, amelyet egy óra alatt kell a versenyzőknek megoldani. A megyei szervezők elsősorban módszertani megfontolásból terepgyakorlatot is szervezhetnek, de az nem szerves része a megyei fordulónak, értékelése és díjazása is külön történik. A tanulók és tanárok egybecsengő véleménye szerint komplexebb és érdekesebbé teszi a versenyt és a felkészítő tanárok számára is jó továbbképzést jelent.

Az *országos döntőt* általában május utolsó hétfőjén, péntektől vasárnapig Mezőtúron tartják. Ide (összesen 44 versenyző) a megyei és fővárosi döntők korcsoportonkénti legjobb tanulói (megyénként 1-1 fő, Budapestről 3-3 fő) jutnak el. A tudáspróba itt már összetettebb, *írásbeli* és *szóbeli* fordulóból, *terepgyakorlatból* és *laboratóriumi vizsgálatokból* áll. A szóbeli fordulón a versenyző ötperces *kiselőadás* keretében számol be lakóhelye vagy tágabb környezete (megyeje, régiója) tájváltozásairól, átalakulásáról. Ennek során bemutathatja a tájkép, az élővilág értékeit, az őshonos növény- és állatfajokat, az életmód, a foglalkozások, a gazdálkodás változásait, a dokumentumokkal is alátámasztott környezetvédelmi hagyományokat, akciókat. Az önálló megfigyeléseken, vizsgálódásokon alapuló kiselőadások előnyben részesülnek. Valamennyi témakörben

illusztrációként rajzok, fényképek, diafelvételek, videofilm, fólia és számítógépes prezentáció egyaránt használható. A versenyre minden versenyző egy *posztert* is készíthet.

A kiselőadásokat és posztereket külön értékelik és díjazzák, azok eredménye nem tartozik bele a Kaán Károly verseny eredményébe.

Módszerek

A Kaán Károly verseny kezdettől szakszerű dokumentációval rendelkezik. A megyei versenyek koordinátorai az iskolai és megyei fordulók legfontosabb adatait rendszeresen továbbítják a verseny országos szervezőjéhez. Heves megyében kezdettől fogva az Eszterházy Károly Főiskola Környezettudományi Tanszéke és az Egri Környezet- és Természetvédelmi Oktatóközpont (1998-tól Tűzliliom Környezetvédelmi Oktatóközpont Egyesület néven) szervezi és bonyolítja a versenyt. Jelen tanulmány szerzője a verseny koordinátora, aki 1994 és 2008 között az országos döntő zsűri elnökeként is közvetlen tapasztalatokat szerzett, így kellő rálátással rendelkezik a verseny országos helyzetére is. A Heves megyei verseny fordulók adatainak csoportosítása és elemzése alapján az alábbi kérdésekre kerestük a választ:

- A megye iskoláinak mekkora hányada kapcsolódott be a versenybe és milyen intenzitással?
- A tanulók között mennyire népszerű a verseny, hogyan változott a résztvevő tanulók száma korcsoportonként?
- A szaktanárok között mennyire elfogadott és preferált a verseny, hogyan változott a felkészítő tanárok száma?
- Milyen a tanulók versenyen elért teljesítménye a megyei fordulón és az országos döntőn?
- Hogyan alakult az országos döntőn Heves megyét képviselő tanulók /iskolák/felkészítő tanárok gyakorisága?
- Milyen arányban szerepeltek a Kaán Károly versenyen részt vett tanulók a felsőbb korcsoportok számára hirdetett Herman Ottó és Kitaibel Pál versenyeken?

Adatbázisként a verseny első tíz éves eredményeit és tapasztalatait összefoglaló munkát (Krizsán et al. 2003), a XX. verseny után készült tanári segédanyagot (Krizsánné Józsa 2012) és a Heves megyei versenyszervezők kéziratot adatait használtuk. Az eredmények értékelésénél rangsor és százalékos rangsorelemzési módszert alkalmaztunk. Az iskolák megyei rangsorának összeállításánál csak az I-II-III. helyezéseket vettük figyelembe, 10-5-3 pontos értékekkel. A megyei versenyen elért azonos eredmények között elsőként a magasabb helyezési szám alapján, ha az is megegyezett, akkor a feladatlappal szerzett pontszám alapján tettünk különbséget. Az országos döntő keretében zajló, de a verseny összesített eredményébe nem számító, azaz külön értékelt és díjazott poszter és szóbeli (kiselőadás) verseny eredményeit itt nem elemeztük, nem vettük figyelembe.

Az adatok összegyűjtésében nyújtott segítségéért e helyről is köszönetet mondok Dulainé Murányi Judit megyei szervezőnek és Antal Györgynének, a grafikonok elkészítéséért pedig Simon Edinának.

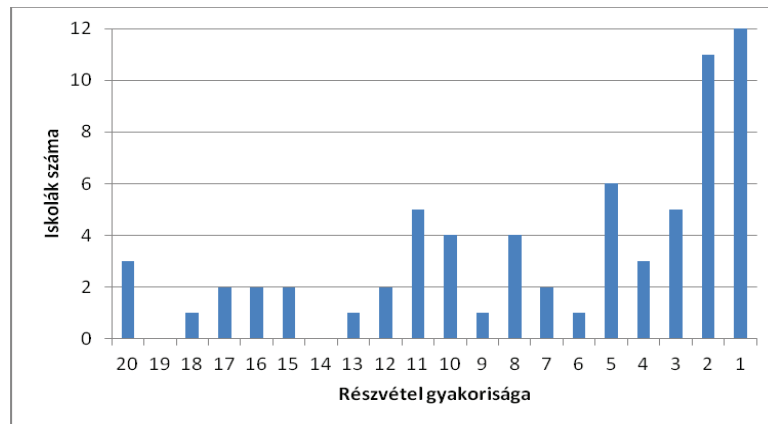
Eredmények

A Kaán Károly verseny Heves megyei mutatószámait az 1. táblázatban foglaltuk össze. Mivel a verseny során a maximálisan elérhető pontszámok többször változtak, a versenyen elért eredményeket százalékban is megadtuk, és ez alapján hasonlítottuk azokat össze. A fontosabb mutatókat grafikusán ábráztuk, így a húsz éves eredményesorból a tendenciák is kirajzolódnak.

Év	Iskolai fordulón részt vett tanulók száma		Megyei fordulón részt vett tanulók száma		Megyei fordulón részt vett iskolák és felkészítő tanárok száma		Megyei fordulón elért maximum pontszám és százalék				Megyei fordulón elért minimum pontszám és százalék				Elérhető pont
	5. o.	6. o.	5. o.	6. o.	isk.	tanár	5. o.		6. o.		5. o.		6. o.		
							pont	%	pont	%	pont	%	pont	%	
1993	280	340	20	20	17	23	49	65,3	55	73,3	17	22,7	20	26,7	75
1994	231	273	23	28	16	16	62	81,6	48	63,2	23	30,3	26	34,2	76
1995	346	50	20	30	18	28	50	71,4	68	97,1	23	32,9	24	34,3	70
1996	314	334	25	28	27	28	55	78,6	60	85,7	18	25,7	17	24,3	70
1997	165	220	22	28	16	25	64	91,4	67	95,7	13	18,6	20	28,6	70
1998	265	303	22	25	28	37	67	95,7	66	94,3	26	37,1	34	48,6	70
1999	334	450	20	25	29	35	66	94,3	61	87,1	20	28,6	19	27,1	70
2000	380	480	19	22	26	32	66	94,3	66	94,3	21	30,0	20	28,6	70
2001	342	306	19	24	26	22	64	91,4	68	97,1	28	40,0	26	37,1	70
2002	301	620	20	20	26	30	67	95,7	66	94,3	28	40,0	17	24,3	70
2003	260	270	17	17	23	27	61	87,1	66	94,3	29	41,4	26	37,1	70
2004	213	170	20	23	26	32	97	97,0	94	94,0	38	38,0	49	49,0	100
2005	230	175	36	23	23	30	99	99,0	98	98,0	32	32,0	44	44,0	100
2006	142	138	31	39	22	30	96	96,0	96	96,0	40	40,0	44	44,0	100
2007	91	11	26	31	26	27	96	96,0	92	92,0	20	20,0	37	37,0	100
2008	116	134	25	22	14	13	94	94,0	96	96,0	57	57,0	36	36,0	100
2009	150	80	21	22	12	13	92	92,0	92	92,0	44	44,0	36	36,0	100
2010	100	92	18	12	10	13	90	90,0	95	95,0	41	41,0	65	65,0	100
2011	140	160	13	17	14	16	90	90,0	95	95,0	48	48,0	51	51,0	100
2012	100	110	13	12	9	11	95	95,0	87	87,0	41	41,0	35	35,0	100
Össz.	4500	4716	430	468	408	488	-	Átlag 89,8	-	Átlag 91,1	-	Átlag 35,4	-	Átlag 37,4	-

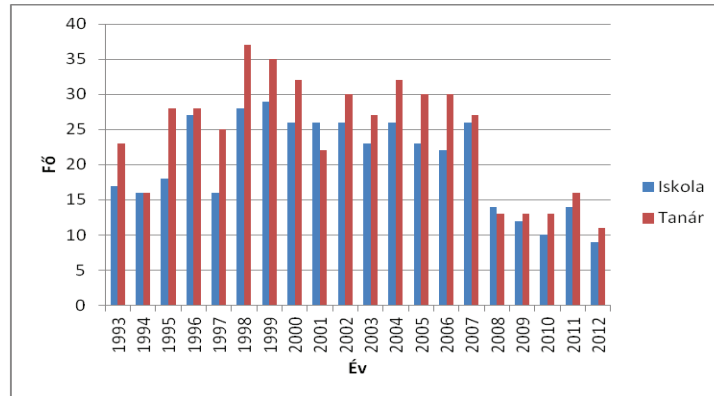
1. táblázat: A Kaán Károly verseny Heves megyei adatai (1993-2012)

A versenyen az elmúlt húsz évben Heves megye iskoláinak mintegy 35%-a vett részt. A többszöri összevonások, átszervezések és iskola alapítások (pl. felekezeti és alapítványi iskolák) miatt a pontos számot és arányt nem lehet megmondani. A legalább egyszer egy tanulóval részt vett iskolák száma 67. Három iskola (Hunyadi Mátyás Általános Iskola /Eger/, 2. sz. Gyakorló Általános Iskola /Eger/, Vásárhelyi Pál Általános Iskola /Kisköre/) minden évben részt vett, 12 iskola (Boconád, Csány, Detk, Eger /Ráchegyi Általános Iskola és Sancta Maria Gimnázium/, Gyöngyös /2. sz. Általános Iskola/, Hevesaranyos, Kerecsend, Mátrafüred, Pétervására, Poroszló, Sirok) pedig egyszer képviselte magát a versenyen (1. ábra).

1. ábra: A Heves megyei iskolák részvételének gyakorisága a Kaán Károly versenyen

A megyei fordulón részt vett iskolák és felkészítő tanárok számát a 2. ábra mutatja. A versenyt az iskolák jelentős része gyorsan megismerte, elfogadta és preferálta. A motiváltság az első évtizedben gyakorlatilag évről évre fokozódott, a 16. versenytől viszont gyengült. Az utolsó öt évben (a nevezési díj bevezetése óta) átlagosan évente 12 iskolából 13 fő felkészítő tanárral stagnál a versenyen szereplők száma, ami éppen fele a húszéves átlagnak.

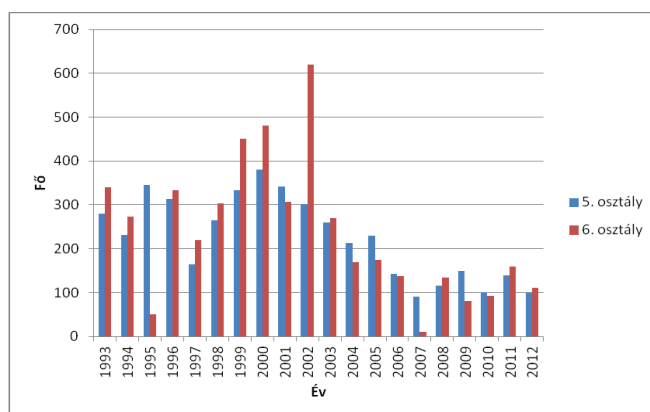
2. ábra: A Kaán Károly verseny Heves megyei fordulóján részt vett iskolák és felkészítő tanárok száma

A verseny népszerűsége

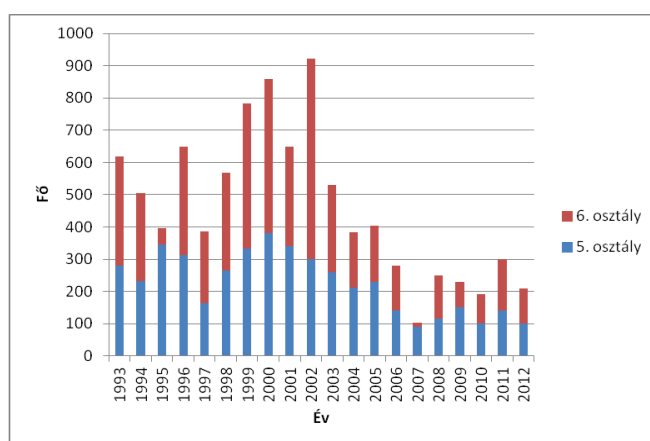
Heves megyében az első 20 versenyen összesen 9216 tanuló vett részt a 3. ábrán látható évenkénti és osztályonkénti bontásban. A két korcsoportban nincs lényeges különbség (átlagosan évente 225 ötödikes és 236 hatodikos). A résztvevők száma jelentős mértékű ingadozást mutat, átlagosan egy-egy versenyen

461 tanuló szerepelt. Nehezen magyarázható, de szignifikáns különbség mutatkozik az első tíz és a második tíz verseny között. 1993 és 2002 között az ötödikeseknél kétszer, a hatodikosoknál 2,5-szer több résztvevő volt, mint a verseny második évtizedében. A legkisebb és legnagyobb évi résztvevő szám között több mint nyolcszoros a különbség (2007-ben 102 fő, 2000-ben 860 fő). A motiváltság az első évtizedben gyakorlatilag évről évre fokozódott, a 11. versenytől viszont gyengül, az utolsó öt évben átlagosan évi 235 fő körüli résztvevővel stagnál, ami éppen fele a húszéves átlagnak. A motiváltság csökkenésének egyik okaként valószínűsíthető a nevezési díj bevezetése (2004-től), amit gyakran az iskolák nem vállalnak át a tanulóktól.

a.)

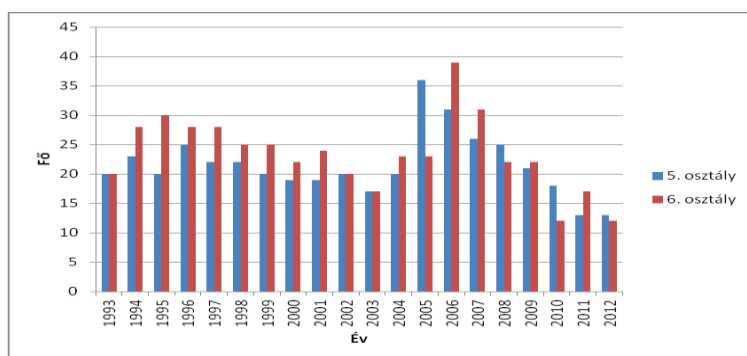
b.)

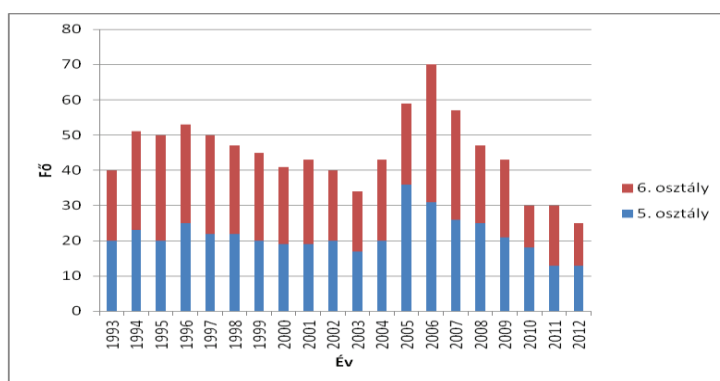
3. ábra: A Kaán Károly verseny iskolai fordulóján részt vett Heves megyei tanulók száma korcsoportonként (a) és együttesen (b)

A 4. ábra a megyei fordulón részt vett tanulók számát mutatja évi és korcsoportonkénti bontásban. Az ábra értékeléséhez fontos tudni, hogy a 11. versenyig iskolánként csak az iskolai fordulón legjobb eredményt elért egy-egy 5. és 6. osztályos tanuló vehetett részt a megyei döntőn. 2004-től – éppen az érdeklődés csökkenése és az iskolai fordulókön mutatott igen különböző teljesítmény miatt – egy iskolából már több tanuló is bekerülhetett a megyei fordulóra. A bekerülés feltétele meghatározott pontszám elérése volt. Húsz év alatt összesen 898 tanuló vett részt a megyei fordulón, átlagosan évente 45 fő. Korcsoportonként az évenként résztvevők átlaga szinte megegyezik (22 ötödikes és 23 hatodikos), a szórás azonban itt is nagy. Legtöbben 2006-ban (70 fő), legkevesebben pedig 2012-ben, a 20. versenyen vettek részt (25 fő). Általában több hatodikos aktivizálta magát.

a.)

b.)

4. ábra: A Kaán Károly verseny Heves megyei fordulóján részt vett tanulók száma korcsoportonként (a) és összesen (b)

A verseny preferenciája a tanárok körében

A versenyre való felkészítésben iskolánként többnyire több tanár vett részt. A megyei fordulóra eljutott tanulók felkészítő tanárainak számát az 1. táblázatban részleteztük. Számukat éves bontásban az iskolák számával együtt az 1. ábra szemlélteti.

Természetesen az adatok átfedéseket is tartalmaznak, hiszen számos szaktanár évről évre, sőt gyakran 5. és 6. osztályos tanulókat is felkészített. Átfedések nélkül a megyében a vizsgált időszakban 151 tanár vett részt felkészítőként a Kaán Károly versenyen.

A legeredményesebb felkészítők nevét a 2. és 3. táblázat tartalmazza. Legsikeresebb a tarnaörsi iskola tanára, *Birikiné Nyéki Andrea*, aki nyolc tanítványival jutott el Mezőtúrra, az országos döntőre. Ebből 3 évben mindkét korcsoportban. Az 5. osztályosok között öt (2002-2006), a hatodikosoknál három (2003-2005) egymást követő évben az ő tanítványa nyerte meg a megyei döntőt.

A verseny színvonala, eredményessége

A megyei forduló eredményességét a verseny kötelező feladatlapjának megoldásában elért pontszámok alapján értékeltük. Mivel az elérhető (maximum) pontszámok a verseny során többször változtak (70 és 100 pont között), valódi összehasonlításra a teljesítmények százalékos megadása ad lehetőséget. A versenyen elért legjobb eredményeket (1-3. helyezett) tejesített tanulók adatait korcsoportonként a 2. és 3. táblázat tartalmazza.

2. táblázat: A Kaán Károly verseny Heves megyei fordulóján I-III. helyezettek adatai (5. osztály)

Év	I. helyezett	II. helyezett	III. helyezett
1993	<i>Tóth Szabolcs</i> Általános Iskola, Andornaktálya	<i>Kereskényi Éva</i> Arany János Általános Iskola, Verpelét	<i>Korompai Tamás</i> Arany János Általános Iskola, Verpelét
1994	<i>Szőllősi Gábor</i> 5. sz. Általános Iskola, Heves	<i>Oláh Ferenc</i> Vásárhelyi Pál Általános Iskola, Kisköre	<i>Kovács Katalin</i> Általános Iskola, Szihalom
1995	<i>Faragó Péter</i> 3. sz. Általános Iskola, Heves	<i>Borosi Aranka</i> Felsővárosi Általános Iskola, Gyöngyös	<i>Roncz Judit</i> 2. sz. Gyakorló Általános Iskola, Eger
1996	<i>Sípos Edit</i> Vásárhelyi Pál Általános Iskola, Kisköre	<i>Dallos Gergely</i> Felsővárosi Általános Iskola, Gyöngyös	<i>Józsa Tamás</i> Balassi Bálint Általános Iskola, Eger
1997	<i>Pikó Péter</i> 5. sz. Általános Iskola, Heves	<i>Gyöngyösi Benedek</i> Felsővárosi Általános Iskola, Gyöngyös	<i>Mucza Kálmán</i> Vásárhelyi Pál Általános Iskola, Kisköre
1998	<i>Török Ádám</i> Felsővárosi Általános Iskola, Gyöngyös	<i>Szabó Eszter</i> ÁMK Dr. Berze Nagy János Általános Iskola, Besenyőtelek	<i>Tóth Róbert</i> Vásárhelyi Pál Általános Iskola, Kisköre

Év	I. helyezett	II. helyezett	III. helyezett
1999	<i>Dobi László</i> 5. sz. Általános Iskola, Heves	<i>Órsi Bálint</i> EKF Gyakorló Általános Iskola, Eger	<i>Gyurkó Péter</i> Kálváriaparti Általános Iskola, Gyöngyös
2000	<i>Forgács Balázs</i> ÁMK Dr. Berze Nagy János Általános Iskola, Besenyőtelek	<i>Biriki Adrián</i> Általános Művelődési Központ, Tarnaörs	<i>Zsidó Boglárka</i> Kempelen Farkas Általá- nos Iskola, Heves
2001	<i>Tóth Gergely</i> Kálváriaparti Általános Iskola, Gyöngyös	<i>Mucza Edina</i> Vásárhelyi Pál Általános Iskola, Kisköre	<i>Kovács Nikoletta</i> Kempelen Farkas Általá- nos Iskola, Heves
2002	<i>Pető Zsolt</i> Általános Művelődési Központ, Tarnaörs	<i>Tóth Soma</i> Felsővárosi Általános Iskola, Gyöngyös	<i>Péter Eszter</i> Vásárhelyi Pál Általános Iskola, Kisköre
2003	<i>Harangi Adrienn</i> Általános Művelődési Központ, Tarnaörs	<i>Szalai Fruzsina</i> Kálváriaparti Általános Iskola, Gyöngyös	<i>Fekete Márton</i> Vásárhelyi Pál Általános Iskola, Kisköre
2004	<i>Tari Dóra</i> Általános Művelődési Központ, Tarnaörs	<i>Garamvölgyi Viktória</i> Vásárhelyi Pál Általános Iskola, Kisköre	<i>Szoboszlay Zoltán</i> EKF Gyakorló Általános Iskola, Eger
2005	<i>Bodnár Zsófia</i> Általános Művelődési Központ, Tarnaörs	<i>Lövei Tímea</i> Hunyadi Mátyás Általá- nos Iskola, Eger	<i>Horicsányi Krisztina</i> Hunyadi Mátyás Általá- nos Iskola, Eger
2006	<i>Farkas Bettina</i> Általános Művelődési Központ, Tarnaörs	<i>Lukács Erika</i> Berze Nagy János Gim- názium, Gyöngyös	<i>Vincze Ágnes</i> Kálváriaparti Általános Iskola, Gyöngyös
2007	<i>Borbás Máté</i> Kodály Zoltán Általános Iskola, Hatvan	<i>Bodzás Katalin</i> AMK Dr. Berze Nagy János Ált. Iskola, Besen- yőtelek	<i>Deáki Bence</i> Kossuth Lajos Általános Iskola, Hatvan
2008	<i>Sármány Balázs</i> Kodály Zoltán Általános Iskola, Hatvan	<i>Magyar Zoltán</i> Vásárhelyi Pál Általános Iskola, Kisköre	<i>Toldi László</i> Általános Művelődési Központ, Tarnaörs
2010	<i>Kispál Luca</i> Óhatvani Általános Iskola, Hatvan	<i>Lassú Róbert</i> Heves Város Nevelési- Oktatási Intézet, Heves	<i>Visontai Zsófia</i> Hunyadi Mátyás Általá- nos Iskola, Eger
2011	<i>Kiss Gergő</i> AMK Dr. Berze Nagy J. Ált. Iskola Besenyőtelek	<i>Bak Dominika</i> Vásárhelyi Pál Általános Iskola, Kisköre	<i>Gulyás Dominik</i> Hunyadi Mátyás Általá- nos Iskola, Eger
2012	<i>Kernács Bence</i> III. András Általános Iskola, Domszló	<i>Lantosi Klaudia</i> Kossuth Lajos Általános Iskola, Hatvan	<i>Sinkovics Fanni</i> Kossuth Lajos Általános Iskola, Hatvan

3. táblázat: A Kaán Károly verseny Heves megyei fordulóján I-III. helyezettek adatai (6. osztály)

Év	I. helyezett	II. helyezett	III. helyezett
1993	<i>Bartók Dóra</i> Hunyadi Mátyás Általános Iskola, Eger	<i>Négyesi Fruzsina</i> Mikszáth Kálmán Általános Iskola, Erdőtelek	<i>Pataki Péter</i> 2. sz. Gyakorló Általános Iskola, Eger
1994	<i>Ollár Ágnes</i> Hunyadi Mátyás Ált. Iskola, Eger	<i>Túri Katalin</i> 7. sz. Általános Iskola, Gyöngyös	<i>Szatmári Gergely</i> 4. sz. Általános Iskola, Gyöngyös
1995	<i>Jónás Hajnalka</i> AMK Dr. Berze Nagy János Általános Iskola, Besenyőtelek	<i>Fülöp István</i> Általános Iskola, Gyöngyös-solymos	<i>Rabóczki Sándor</i> II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola, Eger
1996	<i>Borosi Aranka</i> Felsővárosi Általános Iskola, Gyöngyös	<i>Faragó Péter</i> 3. sz. Általános Iskola, Heves	<i>Gligor Noémi</i> Dobó István Gimnázium, Eger
1997	<i>Józsa Tamás</i> Balassi Bálint Általános Iskola, Eger	<i>Nagy Alexandra</i> AMK Dr. Berze Nagy János Általános Iskola, Besenyőtelek	<i>Mikulányi Gergely</i> 3. sz. Általános Iskola, Heves
1998	<i>Pikó Péter</i> 5. sz. Általános Iskola, Heves	<i>Fehér Máté</i> Általános Iskola, Gyöngyös-solymos <i>Barta Gergő</i> Berze Nagy János Gimnázium, Gyöngyös	<i>Balla Gábor</i> Kálváriaparti Általános Iskola, Gyöngyös
1999	<i>Szeniczey László</i> Lenkey János Általános Iskola, Eger	<i>Kovács János</i> Felsővárosi Általános Iskola, Gyöngyös	<i>Szabó Eszter</i> AMK Dr. Berze Nagy János Általános Iskola, Besenyőtelek
2000	<i>Gyurkó Péter</i> Kálváriaparti Általános Iskola, Gyöngyös	<i>Tolnai Katalin</i> Vásárhelyi Pál Általános Iskola, Kisköre	<i>Bakos Emese</i> I. sz. Általános Iskola, Heves
2001	<i>Forgács Balázs</i> AMK Dr. Berze Nagy János Általános Iskola, Besenyőtelek	<i>Biriki Adrián</i> Általános Művelődési Központ, Tarnaörs	<i>Gránás Petra</i> Vásárhelyi Pál Általános Iskola, Kisköre
2002	<i>Mucza Edina</i> Vásárhelyi Pál Általános Iskola, Kisköre	<i>Tóth Gergely</i> Kálváriaparti Általános Iskola, Gyöngyös	<i>Bánka Bertold</i> Felsővárosi Általános Iskola, Gyöngyös
2003	<i>Pető Zsolt</i> Általános Művelődési Központ, Tarnaörs	<i>Vincze Zoltán</i> Kálváriaparti Általános Iskola, Gyöngyös	<i>Tóth Zsófia</i> Kodály Zoltán Általános Iskola, Hatvan
2004	<i>Harangi Adrienn</i> Általános Művelődési Központ, Tarnaörs	<i>Bene Szilvia</i> Berze Nagy János Gimnázium, Gyöngyös	<i>Nagy Bianka</i> Hunyadi Mátyás Általános Iskola, Istenmezeje
2005	<i>Tari Dóra</i> Általános Művelődési Központ, Tarnaörs	<i>Géczi Roland</i> Kálváriaparti Általános Iskola, Gyöngyös	<i>Molnár Krisztina</i> Kossuth Lajos Általános Iskola, Hatvan
2006	<i>Zagyva Dániel</i> Kossuth Lajos Általános Iskola, Hatvan	<i>Rudas Judit</i> III. András Általános Iskola, Domoszló	<i>Horicsányi Krisztina</i> Hunyadi Mátyás Ált. Iskola, Eger

Év	I. helyezett	II. helyezett	III. helyezett
2007	<i>Lukács Erika</i> Berze Nagy János Gimnázium, Gyöngyös	<i>Kovács Gábor</i> Kossuth Lajos Általános Iskola, Hatvan	<i>Farkas Bettina</i> Általános Művelődési Központ, Tarnaörs
2008	<i>Bodzás Katalin</i> AMK Dr. Berze Nagy János Általános Iskola, Besenyőtelek	<i>Deáki Bence</i> Óhatvani Általános Iskola, Hatvan	<i>Borbás Máté</i> Óhatvani Általános Iskola, Hatvan
2009	<i>Sármány Balázs</i> Kodály Zoltán Általános Iskola, Hatvan	<i>Kovács Martin</i> III. András Általános Iskola, Domoszló	<i>Kucsma Levente</i> EKF Gyakorló Általános Iskola, Eger
2010	<i>Gecse Alexandra</i> AMK Dr. Berze Nagy János Általános Iskola, Besenyőtelek	<i>Kovács Dorottya</i> Óhatvani Általános Iskola, Hatvan	<i>Sánta Bertold</i> Kálváriaparti Általános Iskola, Gyöngyös
2011	<i>Lassú Róbert</i> Heves Városi Nevelési-Oktatási Intézet, Heves	<i>Lantos Laura</i> Óhatvani Általános Iskola, Hatvan	<i>Kispál Luca</i> Óhatvani Általános Iskola, Hatvan
2012	<i>Bak Dominika</i> Vásárhelyi Pál Általános Iskola, Kisköre	<i>Gulyás Dominik</i> Hunyadi Mátyás Általános Iskola, Eger	<i>Lauber Eszter</i> Kossuth Lajos Általános Iskola, Hatvan

A táblázatokban az iskolák neveként mindig a verseny évében aktuális nevét adtuk meg. Az egyiskolás településeknél a beazonosítás a név változása esetén is könnyű. A több iskolát működtető városok közül Hatvanban történtek olyan változások, amelyek kissé bonyolítják a valós helyzetet. Nevezetesen a Kossuth Lajos és a Kodály Zoltán iskolák egy 2007 és 2011 között Óhatvani Általános Iskola néven szerepeltek, de a felkészítő tanárok alapján egyértelműen megkülönböztethető a két tagiskola. A 2. és 3. táblázatokban az Óhatvani Általános Iskola mindig azonos a Kossuth Lajos Általános Iskolával. A megyei versenyeken elért helyezések alapján elkészítettük az I-III. helyezést legalább egyszer elért iskolák rangsorát, amelyet a 4. táblázat mutat. Ebben a hatvani Kossuth Lajos Általános Iskola eredményei együtt szerepelnek, függetlenül attól, hogy hogyan változott a neve az elmúlt húsz év folyamán.

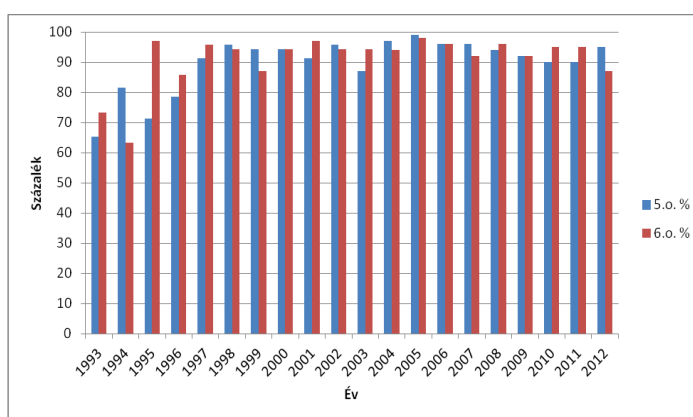
4. táblázat: A Heves megyei iskolák rangsora a megyei versenyen elért 1-3. helyezések alapján

Iskola	I. hely		II. hely		III. hely		Összes pont	Rangsor
	5. o.	6. o.	5. o.	6. o.	5. o.	6. o.		
Általános Művelődési Központ, Tarnaörs	5	3	1	1	1	1	96	1.
AMK Dr. Berze Nagy János Általános Iskola, Besenyőtelek	3	4	2	1	0	1	88	2.
Vásárhelyi Pál Általános Iskola, Kisköre	1	2	5	1	4	1	75	3.
Kossuth Lajos Általános Iskola (Óhatvani Általános Iskola), Hatvan	1	1	1	4	2	4	63	4.

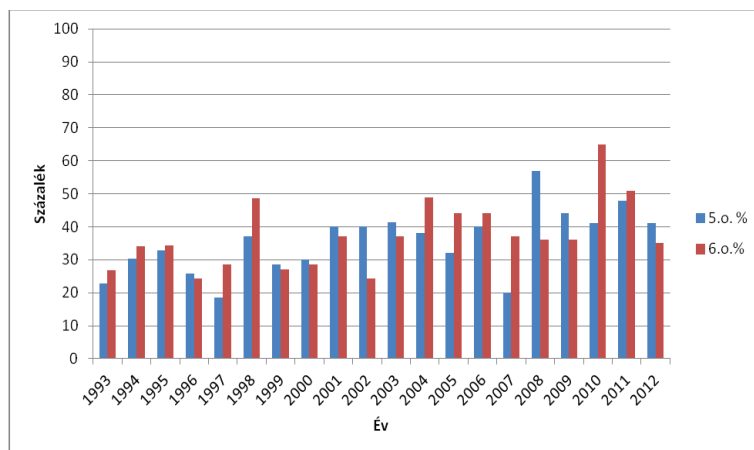
Iskola	I. hely		II. hely		III. hely		Összes pont	Rang-sor
	5. o.	6. o.	5. o.	6. o.	5. o.	6. o.		
Kálváriaparti Általános Iskola, Gyöngyös	1	1	1	3	2	2	52	5.
Felsővárosi Általános Iskola, Gyöngyös	1	1	4	1	0	1	48	6.
Hunyadi Mátyás Általános Iskola, Eger	0	2	2	2	3	1	47	7.
5. sz. Általános Iskola, Heves	3	1	0	0	0	0	40	8.
Kodály Zoltán Általános Iskola, Hatvan	2	1	0	0	0	1	33	9.
Berze Nagy János Gimnázium, Gyöngyös	0	1	1	2	0	0	25	10.
III. András Általános Iskola, Domszló	1	0	0	2	0	0	20	11.
3. sz. Általános Iskola, Heves	1	0	0	1	0	1	18	12.
EKF 2. sz. Gyakorló Általános Iskola, Eger	0	0	1	0	2	2	17	13.
Heves Városi Nevelés-Oktatási Intézet, Heves	0	1	1	0	0	0	15	14.
Balassi Bálint Általános Iskola, Eger	0	1	0	0	1	0	13	15.
Általános Iskola, Andornaktálya	1	0	0	0	0	0	10	16.
Lenkey János Általános Iskola, Eger	0	1	0	0	0	0	10	17.
Általános Iskola, Gyöngyössolymos	0	0	0	2	0	0	10	18.
Arany János Általános Iskola, Verpelét	0	0	1	0	1	0	8	19.
Kempelen Farkas Általános Iskola, Heves	0	0	0	0	2	0	6	20.
Mikszáth Kálmán Általános Iskola, Erdőtelek	0	0	0	1	0	0	5	21.
7. sz. Általános Iskola, Gyöngyös	0	0	0	1	0	0	5	22.
Általános Iskola, Szihalom	0	0	0	0	1	0	3	23.
Pásztoryölgyi Általános Iskola, Eger	0	0	0	0	1	0	3	24.
4. sz. Általános Iskola, Gyöngyös	0	0	0	0	0	1	3	25.
II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola, Eger	0	0	0	0	0	1	3	26.
Dobó István Gimnázium, Eger	0	0	0	0	0	1	3	27.
I. sz. Általános Iskola, Heves	0	0	0	0	0	1	3	28.
Hunyadi Mátyás Általános Iskola, Istenmezeje	0	0	0	0	0	1	3	29.

A megyei versenyeken nyújtott teljesítményeket legrealisabban az elért pontszámok tükrözik. A színvonalat az elért legjobb és leggyengébb pontszámok alapján értékeltük, amelyeket az 5. és 6. ábrák szemléltetnek. Mivel a verseny történetében az elérhető pontszámok különbözőek voltak, a táblázatokban az eredményeket százalékban adtuk meg.

A versenyre való komoly felkészülést jelzi, hogy a versenyek 75%-ánál a győzelemhez legalább 90%-os teljesítmény kellett. Húsz év átlagában a győztes 5. osztályos tanulók 89,3%-os, a 6. osztályosok pedig 91,1%-os, igen jónak mondható eredményt értek el.

5. ábra A Heves megyei döntőn elért legjobb eredmények évente az elérhető pontszám százalékában

6. ábra: A Heves megyei döntőn elért leggyengébb eredmények évente az elérhető pontszám százalékában

Nem szomorkodhatunk a leggyengébb pontszámok láttán sem. Egyetlen alkalommal 18%-os, többnyire azonban 30% fölött teljesítettek a verseny utolsó helyezettei is. Húsz év átlaga az 5. osztályos korcsoportnál 35,4%, a hatodikosoknál pedig 37,4%.

Hét tanulónak sikerült az 5. és 6. osztályos korcsoportban egyaránt győzni a megyei döntőn. Közülük három a tarnaörsi, kettő a besenyőtelki egy-egy pedig hevesi és hatvani iskolából érkezett.

Eredményesség az országos döntőben

A Kaán Károly verseny országos döntőjén a vizsgált időszakban 16 iskola tanulója vettek részt. A részvétel gyakoriságát korcsoportonként és az adott iskola tanulója által elért legjobb eredményt az 5. táblázatban foglaltuk össze. A táblázat egyben egyféle rangsort is jelent. Figyelemreméltó, hogy a sort nem városi, hanem egy kistelepülési (Tarnaörs) és egy közepes nagyságú falu (Besenyőtelek) iskolája vezeti.

5. táblázat: Az országos döntőn részt vett Heves megyei iskolák és legjobb elért eredményük (pontszám/helyezés)

Iskola	Település	Részvétel az országos döntőn (alkalom)		Elért legjobb pontszám/helyezés
		5. o.	6. o.	
Általános Művelődési Központ	Tarnaörs	5	3	108/5
AMK Dr. Berze Nagy János Általános Iskola	Besenyőtelek	3	4	121/1
5. sz. Általános Iskola	Heves	3	1	116/6
Óhatvani Általános Iskola (Kodály Zoltán Általános Iskola)	Hatvan	2	1	115/4
Vásárhelyi Pál Általános Iskola	Kisköre	1	2	104,5/10
Felsővárosi Általános Iskola	Gyöngyös	1	1	115/5
Hunyadi Mátyás Általános Iskola	Eger	0	2	109/11
Kálváriaparti Általános Iskola	Gyöngyös	1	1	107/3
Óhatvani Általános Iskola (Kosuth Lajos Általános Iskola)	Hatvan	1	1	81/20
Heves Városi Nevelési-Oktatási Intézet	Heves	0	1	118/5
Balassi Bálint Általános Iskola	Eger	0	1	117/7
Berze Nagy János Gimnázium	Gyöngyös	0	1	114/8
Általános Iskola	Andornaktálya	1	0	110,5/11
Lenkey János Általános Iskola	Eger	0	1	103,5/16
III. András Általános Iskola	Domoszló	1	0	101/7
3. sz. Általános Iskola	Heves	1	0	80/10

Heves megyét az országos döntőn képviselő iskolák, tanulók és felkészítő tanáraik nevét korcsoportonként a 6. és 7. táblázatban foglaltuk össze, amelyben az ott elért pontszámot és helyezést is feltüntettük.

6. táblázat: A Kaán Károly verseny országos döntőjén részt vett Heves megyei 5. osztályos tanulók adatai (1993-2012)

	Év	Részvevő	Település	Iskola	Felkészítő tanár	Elért pontszám/helyezés
1.	1993	Tóth Szabolcs	Andornaktálya	Általános Iskola	Szabó Kálmánné	110,5/11
2.	1994	Szőllősi Gábor	Heves	5. sz. Általános Iskola	Jakab Illésné	116/6
3.	1995	Faragó Péter	Heves	3. sz. Általános Iskola	Szőllősiné Rab Sarolta	80/10
4.	1996	Sipos Edit	Kisköre	Vásárhelyi Pál Általános Iskola	Iván Béláné	106/11
5.	1997	Pikó Péter	Heves	5. sz. Általános Iskola	Lassú Imréné	93,5/14
6.	1998	Török Ádám	Gyöngyös	Felsővárosi Általános Iskola	Dallosné Zvara Katalin	86/18
7.	1999	Dobi László	Heves	5. sz. Általános Iskola	Lassú Imréné	80,5/19
8.	2000	Forgács Balázs	Besenyőtelek	AMK Dr. Berze Nagy János Általános Iskola	Bozsik Mária	88/15
9.	2001	Tóth Gergely	Gyöngyös	Kálváriaparti Általános Iskola	Boda Andrásné	107/3
10.	2002	Pető Zsolt	Tarnaörs	Általános Művelődési Központ	Birikiné Nyéki Adrienn	81/14
11.	2003	Harangi Adrienn	Tarnaörs	Általános Művelődési Központ	Birikiné Nyéki Adrienn	85/16
12.	2004	Tari Dóra	Tarnaörs	Általános Művelődési Központ	Birikiné Nyéki Adrienn	108/5
13.	2005	Bodnár Zsófia	Tarnaörs	Általános Művelődési Központ	Birikiné Nyéki Adrienn	60/21
14.	2006	Farkas Bettina	Tarnaörs	Általános Művelődési Központ	Birikiné Nyéki Adrienn	93/13
15.	2007	Borbás Máté	Hatvan	Kodály Zoltán Általános Iskola	Hímer József	89/13
16.	2008	Sármány Balázs	Hatvan	Kodály Zoltán Általános Iskola	Hímer József	87/10
17.	2009	Gecse Alexandra	Besenyőtelek	AMK Dr. Berze Nagy János Általános Iskola	Bozsik Mária	97/10
18.	2010	Kispál Luca	Hatvan	Óhatvani Általános Isk. (Kossuth L. Tagiskola)	Gyárfásné Kovács Mariann	81/20
19.	2011	Kiss Gergő	Besenyőtelek	AMK Dr. Berze	Bozsik	91/15

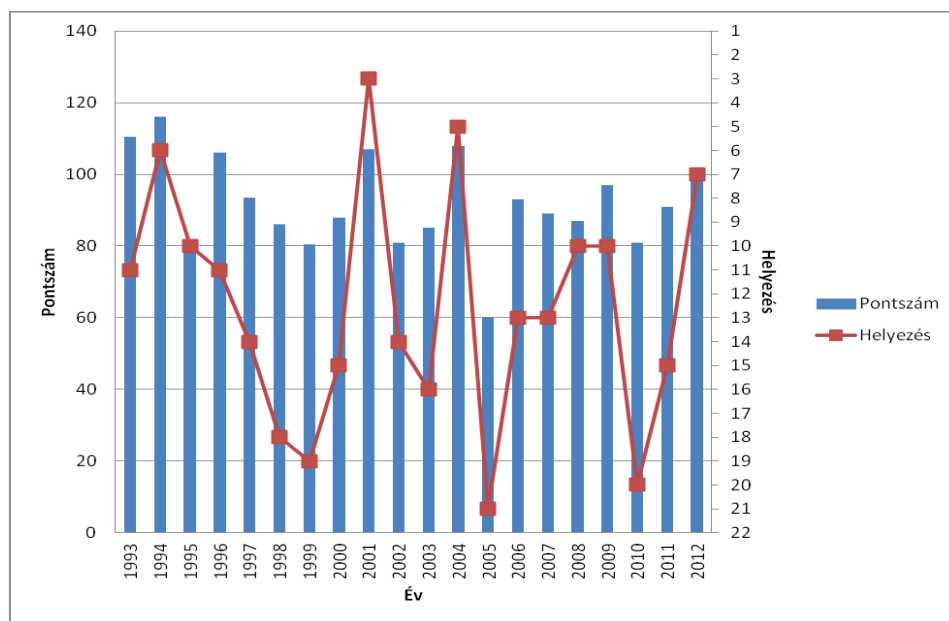
	Év	Részvevő	Település	Iskola	Felkészítő tanár	Elért pontszám/helyezés
			lek	Nagy János Általános Iskola	Mária	
20.	2012	Kernács Bence	Domoszló	III. András Általános Iskola	Seresné Deli Mónika	101/7

7. táblázat: A Kaán Károly verseny országos döntőjén résztvevő Heves megyei 6. osztályos tanulók adatai (1993-2012)

	Év	Részvevő	Település	Iskola	Felkészítő tanár	Elért pontszám/helyezés
1.	1993	Bartók Dóra	Eger	Hunyadi Mátyás Általános Iskola	Szigili Gyula	111,5/14
2.	1994	Ollár Ágnes	Eger	Hunyadi Mátyás Általános Iskola	Szigili Gyula	109/11
3.	1995	Jónás Hajnalka	Besenyőtelek	AMK Dr. Berze Nagy János Általános Iskola	Bozsik Mária	81/16
4.	1996	Borosi Aranka	Gyöngyös	Felsővárosi Általános Iskola	Dallosné Zvara Katalin	115/5
5.	1997	Józsa Tamás	Eger	Balassi Bálint Általános Iskola	Dr. Roncz Béláné	117/7
6.	1998	Pikó Péter	Heves	5. sz. Általános Iskola	Lassú Imréné	116/7
7.	1999	Szeniczey László	Eger	Lenkey János Általános Iskola	Dr. Jakab Istvánné	103,5/16
8.	2000	Gyurkó Péter	Gyöngyös	Kálváriaparti Általános Iskola	Boda Andrásné	102/8
9.	2001	Forgács Balázs	Besenyőtelek	AMK Dr. Berze Nagy János Általános Iskola	Bozsik Mária	105,5/16
10.	2002	Mucza Edina	Kisköre	Vásárhelyi Pál Általános Iskola	Iván Béláné	104,5/10
11.	2003	Pető Zsolt	Tarnaörs	Általános Művelődési Központ	Birikiné Nyéki Adrienn	106,5/15
12.	2004	Harangi Adrienn	Tarnaörs	Általános Művelődési Központ	Birikiné Nyéki Adrienn	117,5/8
13.	2005	Tari Dóra	Tarnaörs	Általános Művelődési Központ	Birikiné Nyéki Adrienn	108/14
14.	2006	Zagyva Dániel	Hatvan	Kossuth Lajos Általános Iskola	Gyárfásné Kovács Mariann	95/21

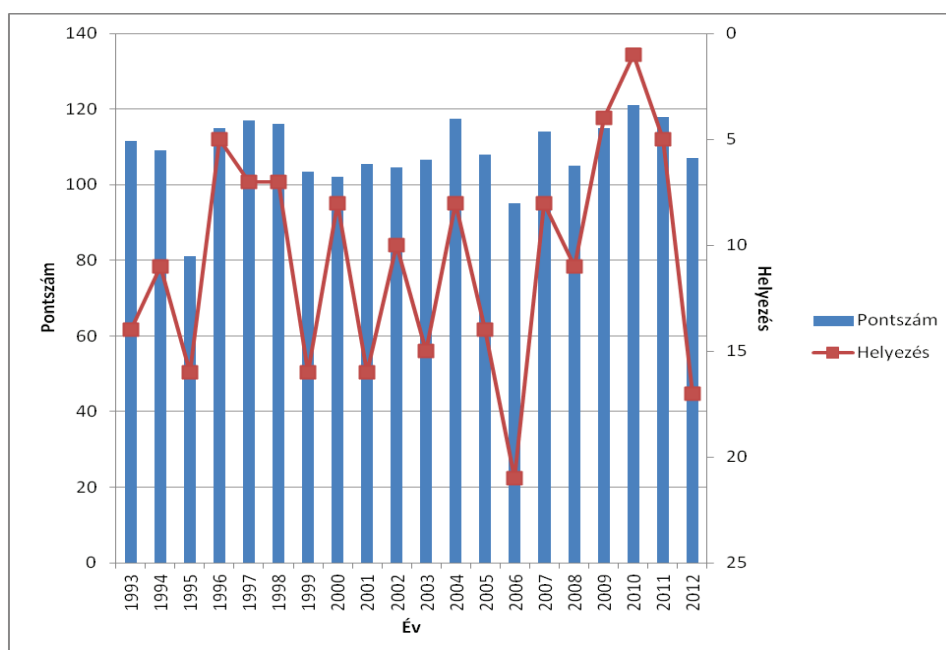
	Év	Részvevő	Település	Iskola	Felkészítő tanár	Elért pontszám/helyezés
15.	2007	Lukács Erika	Gyöngyös	Berze Nagy János Gimnázium	Molnárné Borbás Katalin	114/8
16.	2008	Bodzás Katalin	Besenyőtelek	AMK Dr. Berze Nagy János Általános Iskola	Bozsik Mária	105/11
17.	2009	Sármány Balázs	Hatvan	Kodály Zoltán Általános Iskola	Hímer József	115/4
18.	2010	Gecse Alexandra	Besenyőtelek	AMK Dr. Berze Nagy János Általános Iskola	Bozsik Mária	121/1
19.	2011	Lassú Róbert	Heves	Heves Város Nev.-Okt. Int.	Petneházy Lászlóné	118/5
20.	2012	Bak Dominika	Kisköre	Vásárhelyi Pál Általános Iskola	Iván Béláné	107/17

Az országos döntőn elért pontszámokat és helyezéseket jól szemlélteti a 7. és 8. ábra. Egyértelműen megállapítható, hogy a Heves megyeiek teljesítménye a középmezőnyben helyezkedik el. Szinte valamennyi helyezés előfordult a 22 fős mezőnyben.

7. ábra A Heves megyei 5. osztályos versenyzők országos döntőn elért pontszáma és helyezése

Tíz-tíz alkalommal az első vagy harmadik harmadban, 20-szor pedig a középső harmadban végeztek a hevesiek. Az átlagos helyezés 12-13. Az is látszik az ábrákon, hogy a jobb helyezések évenként más-más pontokkal voltak elérhetőek. A teljesítmények vizsgálatakor a helyezéseknél realisabb képet mutatnak az elért pontszámok. Egyetlen verseny (2005) kivételével mindkét korcsoport versenyzői az elérhető 150 pontból legalább 80-at (53%) teljesítettek, ami többször a 10. helyezéshez, legrosszabb esetben (2010-ben) a 20. helyhez volt elég. Húszéves átlagban az 5. osztályos versenyzők 87,6 pontot, a hatodikosok pedig 108,6-et teljesítettek. Megjegyzendő, hogy az országos verseny terepi feladatai (ami az elérhető összes pont felét, azaz 75 pontot éri) mindkét korcsoport részére azonosak voltak. A két csoport közötti 21 pontnyi (14%) különbség részben ezzel magyarázható.

8. ábra A Heves megyei 6. osztályos versenyzők országos döntőn elért pontszáma és helyezése

Van-e a versenyen szereplésnek némi pályaorientációs szerepe? Mennyire marad meg később is az érdeklődés és a versenyre való motiváció a tanulóknál? Egyféle indikációnak tekinthető az idősebb korcsoportok részére meghirdetett versenyeken való részvétel. A Heves megyei versenyzők ilyen jellegű adatait a 8. táblázat mutatja. Sajnos csak az országos döntőn szerepelt tanulók nyomán követése történik, ami szerint a Heves megyeiek közül a Herman Ottó versenyen 5 (12,5%), a Kitaibel Pál versenyen pedig 3 (7,7%) versenyző vett részt.

8. táblázat: Az Kaán Károly verseny Heves megyei országos döntőseinek részvétele a Herman Ottó és Kitaibel Pál versenyek országos döntőjén

Név	Iskola/felkészítő tanár	Kaán Károly verseny	Herman Ottó verseny	Kitaibel Pál verseny
Borbás Máté	Óhatvani Általános Iskola (Kossuth Lajos Általános Iskola), Hatvan / Himer József	2007	2010	2011
Gecse Alexandra	ÁMK Dr. Berze Nagy János Általános Iskola, Besenyőtelek /Bozsik Mária	2009, 2010	2012	-
Józsa Tamás	Balassi Bálint Általános Iskola, Eger / Dr. Roncz Béláné	1997	1998	-
Mucza Edina	Vásárhelyi Pál Általános Iskola, Kisköre / Iván Béláné	2002	2003, 2004	-
Sármány Balázs	Óhatvani Általános Iskola (Kossuth Lajos Általános Iskola), Hatvan / Himer József	2008, 2009	2011	-
Szeniczey László	Lenkey János Általános Iskola, Eger / Dr. Jakab Istvánné és Dr. Veressné Kis Krisztina	1999	-	2002
Tóth Gergely	Kálváriaparti Általános Iskola, Gyöngyös / Boda Andrásné és Dr. Gyulainé Szendi Éva	2001	-	2005

Következtetések

- 1./ A Kaán Károly verseny húsz évnyi tapasztalatai igazolják a szervezők eredeti hipotézisét, mely szerint az 11-12 éves korosztály számára is szükséges és a tehetséggondozás alkalmazható eszköze a környezeti verseny.
- 2./ A versenyt az iskolák jelentős része gyorsan megismerte, elfogadta és preferálja.
- 3./ A versenynek folyamatosan alkalmazkodnia kell a közoktatási rendszer változásaihoz, mert annak módosításaival csökkenhet a motiváció.
A motiváltság az első évtizedben gyakorlatilag évről évre fokozódott, a 11. versenytől viszont gyengül, az utolsó öt évben (a nevezési díj bevezetése óta) átlagosan 12 iskolából évi 235 fő körüli tanuló és 13 felkészítő tanár résztvevővel stagnál, ami éppen fele a húszéves átlagnak.
- 4./ A falusi, a kisvárosi és a közepes városi iskolák tanulóinak teljesítménye között nincs szignifikáns különbség.
- 5./ A verseny jó teljesítményre sarkallja a tanulókat, és némileg erősíti a környezeti versenyek iránti érdeklődést.

Összefoglalás

Magyarország a környezeti versenyeknek a közoktatás valamennyi iskolai korcsoportjára kiterjedő rendszere van. Az országos versenyek közül a Kaán Károly (11-12 évesek), a Herman Ottó (13-14 évesek) és a Kitaibel Pál (15-16 évesek) versenyek több évtizedes múlttal és tapasztalattal rendelkeznek. Átfogó értékelés azonban ezen versenyek eredményességéről igen kevés készült (Andrássy et al. 1994, Andrásy 2000, Krizsán et al. 2003), egy-egy megyére vagy régióra vonatkozó értékelés pedig egyáltalán nincs a szakirodalomban. Jelen dolgozat a Heves megyei iskoláknak a Kaán Károly versenyben mutatott részvételét és eredményességét mutatja be az első 20 verseny adatainak elemzése alapján. A vizsgálat kiterjed a verseny népszerűségét mutató adatokra (részvevő iskolák, tanulók és felkészítő tanárok száma), a versenyzők megyei és országos döntőn nyújtott teljesítményére és a motiváltság tartósságára.

Heves megye iskoláinak mintegy 35%-ából 9216 tanuló és 151 felkészítő tanár vett részt a Kaán Károly Országos Természet- és Környezetismereti versenyen. A megyei és országos versenyen nyújtott teljesítményük jó, az országos átlagnak megfelelő.

Felhasznált irodalom

- Andrássy P. (szerk.)(2000): A verseny huszonöt éve. In: Andrásy P. (szerk.): Huszonöt éves a Kitaibel verseny. Kitaibel Pál Középiskolai Biológiai és Környezetvédelmi Tanulmányi Verseny versenybizottsága, Sopron, pp. 17-26.
- Andrássy P. – Csapody I. – Hortobágyi C. (1994): Kitaibel Pál és a Kitaibel Pál Középiskolai Biológiai Tanulmányi Verseny. Echo Kft., Veszprém, pp. 1-92.
- Bacsa É.(2009): Tanulmányi versenyek tanári szemmel. Iskolakultúra On-line, 3:52-69./244
- Fisanick L. M. (2010): A descriptive study of middle school teacher behaviour for required student participation in Science Fair Competitions. <http://hdl.handle.net/2069>.
- Fülöp M. (2001): A versengés szerepe. Új Pedagógiai Szemle, 11:3-17.
- Kárász I. (2010): Az Alföldön szervezett környezeti versenyek szerepe és hatékonysága az ökológiai és környezeti nevelésben. Előadások, Universitatea De Vest „Vasile Goldis”, Arad.
- Krizsán J-né – Kárász I. – Tóth A. (2003): Környezet és tehetséggondozás. Kaán Károly Verseny jubileumi könyv. Benkő Gyula Környezet- és Természetvédelmi Oktatóközpont Egyesület, Mezőtúr, pp. 1-149.
- Krizsánné Józsa P. (szerk.) (2012): Kaán Károly Országos Természet- és Környezetismereti Verseny. Tanári segédanyag, Mezőtúr, pp. 1-235.